

Valtiovarainvaliokunta
00102 Eduskunta

Asia: Valtioneuvoston selonteko julkisen talouden suunnitelmasta vuosille 2017–2020
Viite: Asiantuntijapyyntö 17.5.2016 / VNS 3/2016 vp

UNIFI kiittää kutsusta osallistua asiantuntijakuulemiseen ja toteaa lausuntonaan seuraavaa:

Julkisen talouden suunnitelma vuosille 2017–2020

UNIFI pitää myönteisenä, että julkisen talouden suunnitelmassa koulutukseen ja tutkimukseen ei vuosina 2017–2020 kohdenneta lisäsäästöjä. Positiivista on myös, että vuosina 2017–2018 kohdennetaan yhteensä noin 105 miljoonan euron lisäpanostus korkeakouluopetuksen digitaalisten oppimisympäristöjen vahvistamiseen ja ympärivuotisen opiskelun edellytysten parantamiseen sekä nuorten tutkijoiden tieteen tekemisen edistämiseen. UNIFI toteaa kuitenkin samalla, että kertaluontoisten paikkausten sijasta yliopistojen toimintaedellytykset tulisi turvata pitkäjänteisesti ja perusrahoitusta vahvistaen. Hallituksen korkeakouluopetuksen ja tutkimuksen kärkihankkeisiin osoittamat tilapäiset panostukset eivät kompensoi yliopistojen perusrahoituksen ja Suomen Akatemian vapaan kilpaillun perustutkimusrahoituksen leikkauksia – pikemminkin päinvastoin. Yliopistojen perusrahoituksen sekä kilpaillun tutkimusrahoituksen leikkaukset ovat omiaan ruokkimaan epävarmuutta ja jopa epäluottamusta, eikä rahoituksen siirtäminen jaettavaksi yliopistojen rahoitusmallin ulkopuolella lisää läpinäkyvyyttä rahoituksen jakamisessa. UNIFI vetoaakin eduskuntaan, jotta se peruisi päätöksen jäädyttää indeksi vuoteen 2019 saakka.

UNIFI myös muistuttaa, että vastuu yliopistojen julkisesta rahoituksesta ei ole vain opetus - ja kulttuuriministeriöllä. Muun muassa sosiaali - ja terveysministeriön, työvoima - ja elinkeinoministeriön sekä puolustusministeriön sektoreilla on rooli yliopistojen rahoituksessa.

Mihin toimenpiteisiin on ryhdytty koulutuksen ja tutkimuksen laadun ja korkean tason turvaamiseksi rakenteellisia uudistuksia ja säästöpäätöksiä toimeenpantaessa

Suomen yliopistot kehittävät toimintaansa ja uudistavat rakenteitaan parantaakseen laatua ja vahvistaakseen kustannustehokkuutta. Työtä tehdään sekä omista lähtökohdista että valtakunnallisten korkeakoulupoliittisten linjausten mukaisesti.

Kahden viime vuoden aikana yliopistojen yhteistyönä on toteutettu rakenteellisen kehittämisen hankkeet kaikkiaan kymmenellä eri tieteen- ja koulutusalailla. Työssä

ensisijaisena tavoitteena on ollut vahvistaa tutkimuksen ja koulutuksen laatua. Toisena tavoitteena on ollut yliopistojen kustannustehokkuuden lisääminen ja säästöjen aikaansaaminen päällekkäisyyksiä purkamalla. UNIFIn koordinoimissa hankkeissa on vararehtorivetoisesti tuotettu runsaasti suosituksia sekä pitkän että lyhyen aikavälin toimenpiteiksi. Vaikka matka yhteisistä johtopäätöksistä yliopistokohtaiseen ja yliopistojen väliseen tekemiseen ei aina ole helppo, niin paljon on saatu jo aikaan. Rakenteellinen kehittäminen etenee kaikissa yliopistoissa sekä hankkeiden tulosten viitoittamana että osana yliopistojen omaa strategiatyötä.

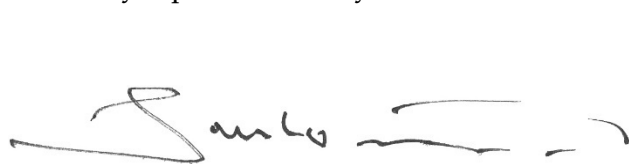
Useilla aloilla yliopistoissa on siirrytty laaja-alaisiin kandidiohjelmiin ja erikoistuneisiin, yhä enenevässä määrin kansainvälisiin maisteriohjelmiin. Yliopistoilla on suunnitteilla myös yhteisiä maisteriohjelmiä. Yliopistot ovat lisäksi sopineet työnjaosta esimerkiksi kieliaineissa. Myös ammattikorkeakoulujen kanssa tehdään ja on suunnitteilla enenevästi paitsi hallinto- ja tukipalveluihin, myös koulutukseen liittyvää yhteistyötä. Viimeisimpänä voidaan mainita kieltenopetuksen yhteistyön korkeakoulujen välillä mahdollistava lakimuutos. Parhailtaan eri yliopistoissa ja valtakunnallisena yhteistyönä käynnissä olevaa opiskelijavalintojen uudistamista voidaan pitää merkittävänä sekä opiskelijoita, yliopistoja että laajasti yhteiskuntaa palvelevana mahdollisuutena. Toteutuessaan uudistuksella voidaan nopeuttaa opiskelijoiden opintojen aloittamista ja sitä kautta siirtymistä työelämään.

Yliopistojen sisällä laitos- ja tiedekuntarakenteita uudistetaan sekä hallinto- ja tukipalveluita järjestetään uudelleen. Rakenteiden muuttaminen on edellytys sisällölliseen ja toimintakulttuurien uudistumiseen. Rakenteiden uudistaminen vapauttaa myös operatiivisia resursseja strategiseen käyttöön.

Uudistamistyö tuottaa tuloksia, mutta ei kuitenkaan tehtyjen leikkausten edellyttämässä tahdissa yliopistojen koulutustehtävän ja -vastuiden pitkän aikajänteen vuoksi. Yliopistot katsovat kuitenkin optimistisesti tulevaisuuteen ja haluavat olla rakentamassa Suomea ymmärtäen, että kestävä kasvu ja hyvinvointi ovat tulevaisuudessa jopa nykyistä enemmän riippuvaisia korkeimmasta koulutuksesta ja tutkimuksesta.

Helsingissä 26. toukokuuta 2016

Suomen yliopistot UNIFI ry, Finlands universitet UNIFI rf

Jouko Niinimäki
Puheenjohtaja

Leena Wahlfors
Toiminnanjohtaja